

BISERICA și ȘCOLA.

Foie bisericească, școlastică, literară și economică.

Ese odată în săptămână: DUMINECA.

Prețului abonamentului:	Prețului inserțiunilor:	Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Anstro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERICA și ȘCOLA“
„ „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „	4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	Îar banii de prenumerațiune la
Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „		— „Tipografia diocesană în Arad.” —
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Domnii noi abonații și cari sunt în res-tanță cu prețul abonamentului sunt rugați a trimite banii de prenumerațiune directe la administrațiunea tipografiei diocesane în Arad.

Posițiunea actuală a Papei.

Pe când ierarhia bisericeii apusene pare a re-noui vechile sale aspirațiuni și tendințe uceritoare în orient, în sinul ei se petrecu evenimente de o importanță necontestabilă pentru pozițiunea actualului papă. Se organiză pelerinagii spre a da ocaziune pontificelui Leo a lamenta în fața pelerinilor asupra stărei umilitoare a bisericeii sale, firește, în sco-pul de a deștepta compătimirea și interesarea credin-cioșilor săi pentru recăstigare a influinței de odinioară a papilor asupra destinelor poporilor creștine. Relati-viv la însemnătatea unor asemenea manopere *Impar-tialul* comunică următoarele reflecțiuni nimerite:

Sermanul Papa Leo XIII! De când „tirani” au usurpat puterea lumescă a papei, de când sta-tul papal a dispărut de pe harta Europei, sfân-tul părinte nu mai are nici un loc de adăpostire unde să-și potă pleca capul, ci este espus la tot felul de insulte și brutalități din partea necredin-cioșilor italieni. Acesta este glasul, pe care cântă, fără încetare organele clericale. Și durerea lor crește și mai tare când vedu că aceste accente jalnice nu găsescu eco în nici un Stat al Europei, cu al cărui ajutor să potă scote de la robia pe infalibilul următor al sfântului Petru.

În adevăr tristă pozițiune pentru o față bis-ericescă ale cărei priviri sunt neconținut îndreptate spre trecutul glorios al predecesorilor săi, cari într-o vreme ajunseseră a fi stăpâni ai lumii. Cine este însă de vină, dacă sfinții părinți ai Romei nici până astăzi n'au ajuns a înțelege marile progrese, care s'au realizat în decursul timpului. Nimenea nu-i împiedică de a vedea de mântuirea sufletelor credin-cioșilor lor, dar astăzi ori-ce om nepreocupat înțelege că cuvântul lui Dneșu nu se propagă cu jandarmul, cu forța materială. În ordinea morală ori-ce mijloc coercitiv este interzis, căci criteriul acțiunii morale este îndemnul care a provocat ac-țiunea și de orice acesta aparține forului intern,

*) Nu în mod absolut. Red. „Bis. și Școl.”

coercițiunea nu pôte interveni fără a cădea în cele mai grave păcate. Astăzi libertatea conștiinței este ridicată la valoare de dogmă.*)

Când sfinții părinți voru înțelege acest adevăr atunci de sigur că nu voru mai avea ocaziunea să se plângă de nedreptatea omenilor și se voru con-vinge că biserica pôte se înfloréscă și fără puterea lumescă a papei. Din nenorocire însă actualul papă împreună cu toți ai săi sateliți sunt departe de a re-cunoșce acest adevăr; ei continuă caută să încece lumea cu ale lor lacrimi și suspinuri după vremu-rite trecute. Și spre acest sfârșit înscenéză fel de fel de pelerinagii spre a dovedi lumii că vorbele lor au un fond real în credința poporilor. Ast-feliu în zilele din urmă, diarele clericale ne au vor-bitu despre două pelerinagii la Roma, unul din partea preoților catolici italieni și altul din par-tea mirenilor.

Ambele aceste pelerinagii sunt întrebuințate de ultramontani ca arme contra stărei actuale a lu-crurilor. Ei voescu se dovedéscă prin ele că regi-mul actual este în contradicere cu voința popo-rului. Zădarnică încercare, căci dacă esaminăm mai cu deamănentul aceste manifestațiuni de simpatie pentru sântul scaun al Romei, ne convingem că totul este numai un act de consolațiune pentru Leo XIII. și nici de cum o manifestare serioasă, care se potă sdruncina temelii actuală a Statului italian.

În adevăr cine au fost acei pelerini, cari s'au rusu să sarute pantoful lui Leo XIII? Primul peleri-nagiu a fost compus din vr'o 4000 de preoți ita-lieni, a căroru manifestațiune are totu atâta valoare câtă are închinarea ofițerilor unui regiment în fa-ținta colonelului lor. Disciplina în biserica catolică, în ce privește pe preoți, este totu atât de severă ca și în armată și de aceea ori-ce manifestațiune din partea preoților nu pôte fi privită ca un act spon-tan, ci ca un act săvêrsit după comandă. Al doilea pelerinagiu a fost compus din mireni. La acesta pôte să facu aluziune sfinții părinți când dicu că poporul este cu ei. Apoi vr'o câte va mi de capete, cădate, prin dibăcia iesuitoru, în bigo-tism, potu fi ore privite ca espresiunea voinței popo-rului italian? Acesta demonstreză tocmăi contra-riul când vedem că dintr'o țară de 29,000,000 de locuitori abia s'au găsit vr'o câte-va mi, cari să mērgă la Roma se aline durerile capului bisericeii

catolice, și chiar dintr'aceștia este foarte probabil, că mulți se voru fi dusu, folosinduse de acēsta ocașiune, ca se vadă capitala Italiei.

Altulū este sentimentulū și alta voința poporului italianu. Nu va trece multu și vom avea ocașiune se auđimū și respunsulū adevēratū alū poporului italianu. În luna lui Ianuarie cānd se implinescū 25 de ani de la începerea luptelorū pentru unitatea Italiei, va avea locū o mare sērbătore națională italiană la Roma și cu acēsta ocașiune suntem siguri că nu căteva miū, ci deci și sute de miū și nu după comandă ci din propriulū lorū îndemnu vor alergera Italianii din tōte părțile spre a depune cununi de recunoșcință pe mormēntulū gloriosului rege, Viotor Emanuel și vor rēspunde cu cuvintele acēstui: „Aici suntemū, aici rēmānemū.“

Idea inmortalității.

Viēta nōstră trebuie privită din douē părți una esternă și alta internă, fiindcă și ființa nōstră este compusă astfelū. Viēta cea trupescă și sufletescă sunt în care ființa nōstră se desvōltă în partea esternă; ea delătură obstacolele cari împedecă desvōltarea și nisue a desfășura o posibilă putere intensivă a esistenței. Fiindcă puterea vieței înse după acēstă parte este o putere fizică, adeca otărītū mărginită, și fiindcă esternele obstacole a-le vieței continuative operedă și de multe ori d'odată, iar în altū casū la tōtă întâmplare în decursulū timpului devinū mai mari, ca puterea vieței, pentru acea trebuie cu necesitate pentru viēta esternă se apară unū momentū, unde puterea sa este totalū exploatată și funcțiunile sale încetă, — acēsta este mōrtea.

Dar acēstă viēta inferiōră este numai unū mijlocū pentru viēta superiōră, desvōltarea existenței spre scopulū moralū alū vieței. Și acēstă viēta superiōră constă în înfrāngerea acelorū pedeci, cari se opunū depliniei formațiunii a scopului vieței, care este viēta eternă. Fiindcă acēsta din urmă conchide în sine o țintă înimită, pentru acea și însăși viēta trebuie privită ca nesuință infinită, ca o liberare a eu lui din bariera existenței și cu acēsta o mai deplină formațiune a acesteia din urmă. Viēta devine totū mai multū viēta, cu cât barierele devinū înfrānse; viēta, ca o nesuință, acērei țintă stă în infinitū, este eternă, dobāndesce cu fiecare trēptă a desvōltării totū mai multū caracterulū eternului, pentru-ce viēta eternă se pōte semnală atāt ca prezentă, cât și ca viēta viitoare.

Ca viēta eternă nici prin încetarea vieței inferiōre nu se pōte termină viēta superiōră, ci pōte se între numai într'o nouă fasă de desvōltare; nu fără dreptū acēstă viēta viitoare se numesce în sensū mai strīns eternă, întrū cât trēpta vieței care succede mōrții la normale propășiri morali trebuie să se socotescă ca mai superiōră, și cu mōrtea cadū tōte acele bariere, cari au fost nedespărțitū legate cu cunoscuta temporalitate.

Mai departe, de cât până aci, nu ni-e posibilū a face definițiunea acesteia vieți fiitoare fiindcă ea se află afară de esperința nōstră, și combinațiunile imaginațiunii nu posedū nici o autoritate științifică.

Sensulū desvōltatū a cuvēntului *viēta* consună și usulū limbei biblice în genere, de și aci diferența înțelegerei conceptului este evidentă. La sinopticii însemnă *zoē*, care este egalū cu *zoē aionios* (viēta eternă) în sensū obiectivū o stare, în care subiectulū va intra într'unū momentū otărītū, — starea fericirii în împ.ăștia messiană, carea este a-se socoti după în-

viere. (Asem. Mat. 7. 14; 18. 8; 19. 16; 19. 29; 25. 46; și locurile paralele). Totū așa și la Paulū; precum mōrtea este urmarea pēcatului, așa viēta eternă este urmarea dreptății; dar aci starea semnificată prin acēsta nu este mai multū numai o stare, în care omulū intră, viēta este deja semnificarea unū principiū, care prin rescumpărare este săditū în noi, acărui deplină maturitate însă abia în viitorēa splendore messiană cu caracterulū unei plăți, dreptū recompensă pentru faptele dreptății, este a se aștepta (Rom. 2. 7; 5. 17 s. m; 6. 22, 23; 7. 10; 8. 2 s. m; Gal. 6. 8; II Cor. 4. 12; 5. 4; I. Tim. 4. 8; II. Tim. 1. 10). — Ddeū singurū are în sine viēta și precum elū, așa și fiulū, și din fiulū toți aceia, cari au primit'o prin comuniune cu fiulū (Ioan 6. 57); este prin acēsta semnificatū principialū divinū în noi, prin care se confere existenței nōstre adevērata substanță și putere. Prin credință are creștinulū viēta eternă (Ioan 3. 36), și între posesiunea de acum și cea viitoare nu este diferență cualitativă. (Ioan 1. 4; 3. 15; 4. 14; 5. 26; 6. 2. 7, s. m; 6. 53, 68; 10. 28; 17. 2 s. m. etc.)

Cu doctrina lui Christos, ca viēta și isvorulū vieței pentru noi (Ioan 11. 25; 4. 6) stă în necsū idea inmortalității sufletului.

Ce este sufletulū?

Sufletulū după limba bibliei este puterea imaterială în omū, care compune principiulū și fundamentulū vieței sale. Elū este contrastulū corpului, cu carele represēntă o unitate și prin acēsta pre omū. Dacă ne cugetămū sufletulū afară din corpū, atunci mai rēmāne cadavrulū mortū (III. R-g. 19. 4; Iona 43; Înțelepe. 9. 15) mōrtea consistă tocmai în aceea, că sufletulū părăsesce corpulū. — O teoriă intuitivă despre raportulū dintre corpū și sufletū ne ofere narațiunea lui Moise I. 2. 1. s. m. În acea se reducū, corpulū și sufletulū, la douē isvōre diferite: pământulū și Ddeū. Corpulū apare aci ca „pulberea pământului“ sufletulū ca „sufierea lui Ddeū“. Prin contopirea ambelorū principiū rezultă „omulū“, în acărui existență dară pulberea pământului a devenitū ca trupū a suflării lui Ddeū și suflarea ca sufletū alū trupului. Dreptū acea biblia privesce pre omū dichotomic. Ea usuadă pentru sufletū și expresiunea „spiritū“ (duchū),¹⁾ dar fără de a face vre-o diferență substațională.

Precum în cuvēntulū spiritū se cuprindū diferite principiū a vieței interne, tot așa și în expresiunea sufletū. Sufletulū este eu-lū omului, precum se vede de acolo, că de multe ori noțiunea eu-lui se exprimă cu expresiunea „sufletulū meu“ (Psalm 103. 1. 2; psalm. 6. 5; 25. 20. etc. etc.) Sufletulū este reședința vieței sensitive, a simțamintelorū, boldurilorū,

1) Spiritulū este o unitate de sine stătătoare, așa precum corpulū formedă pentru sine unū conglomeratū materialū, care firesce se disolvă, cand ilū părăsesce spiritulū. Raportulū conceptului spiritū către sufletū (psychē) se determinedă așa, că spiritulū cuprinde în sine totalitatea vieții interne, mai vērtoșū cele mai superiōre funcțiuni a-le vieței: a judecării, a presimțirii, vo nței; sufletulū însă cuprinde principiulū vieței sensitive, sistemul simțamintelorū și boldurilorū sensuale. — Fiindcă limitele funcțiunilorū inferiōre și superiōre sunt foarte vacile, așa și expresiunea la popōre este foarte variabilă, de unde apoi în usulū vorbirii ambele concepte de multe ori coincidū. — O trichotomiă a omului în spiritū, sufletū și trupū se arată clară la Ap. Paulū I Tess. 5, 23; asem. Evrei 4. 12. — Funcțiunile spirituale sunt cele superiōre raționale (nous), a le sufletului cele inferiōre sensitive. De aci se deduce, că Apostolulū opne omului sufletescū (psychiko) pre celū spiritualū (pneumatiko) și pre celū dintăiū ilū pune pe o linie cu celū trupescū (carnos sarkiko).

puterilor. Sufletul de multe ori este = viața (V. Moise 19. 11; I. Moise 19. 17; I. Reg. 26. 21; Luca 17. 33). Sufletul este reședința voinței, a nesuinței morale; sufletul este bunul său rău (Întelep. 1. 4; Sir. 14. 16; Mat. 16. 26; Luca 9. 56; I. Petru 2. 11; 4. 19; Evr. 13. 17). În sufletul zace pietatea, dorința după Dzeu (Psalt 41 3; Mat. 22. 37.) etc. etc.

Idea omului, care preponderă în s. scriptură, este deci cea dihotomică, după care omul constă numai din trup și suflet, și sufletul ca spiritul după substanța sa este identic. Firesce că în Testamentul nou se află alătura (I. Tes. 23; Evr. 4. 12) și ideea trichotomiei; dar în acel sens, în care usual vorbire în genere diferese între spirit și suflet, fiind prin acesta a reprezenta numai o deosebire de referințe și nu de cauze. În om există ambele, constrastul sufletului și trupului și unitatea ambelor. Dreptu acea ființa viiă a omului, care-și are organul său în corp, și carea de acesta se poate deosebi ca de obiectul său, — vine în considerațiune atât în diferența sa de acesta, precum și în referința sa către el și în unitatea sa cu el. În momentul primu ni-se reprezintă ființa viiă ca spirit, în cel din urmă ca suflet. Căci viața este spirit, întru cât ea este nematerială, se deosebesce de corp, și pre acesta îl folosese de organ al său. Spiritul însă este suflet întru cât el aparține corpului și este viața corpului.

Întrebarea relativ la originea sufletului omenesc s'a rezolvit în biserica vechiă cu trei diferite hipoteze:

1.) *preexistentianismul*, adică învățătura, că sufletul se naște în această lume din o existență antică — de veci;

2.) *creaționismul*, adică învățătura, că Dzeu pentru toate corpurile omenesci nemijlocit după crearea lor crea și un suflet care suflându-l în corp îl împreună cu acesta;

3.) *traducianismul* adică învățătura, că prin transplântarea omenilor pe calea sexuală se transplântă d'odată și sufletul, — teoriă reprezentată de Tertulianu (De animă).

Învățătura preponderantă însă în curându deveni creaționismul ca teoriă, ce corespunde mai mult demnității sufletului (Clement, Ieronim, Ambrosie). — Această teoriă științifică o acceptăm și noi, căci numai așa devine explicabilă coerența vieții genetice și singulare a genului omenesc și numai astfel ne vom putea explica originalitatea și deosebirea singuraticelor persoane și a singuraticilor spirite omenesci, ca unu ce nou, până aci neesistent, și-și numai asemenea . . . ; și în fine numai prin acceptarea acestei teorii se poate face posibilă înțelegibilitatea ideii immortalității.

Întrebarea că la popoarele barbare, precum afirmă unii ethnologi, lipsit'au credința în o continuitate a omului după moarte, încă n'a ajuns la evidență; sigur este, că la toate popoarele culte au existat idei mai obscure sau mai clare despre unu transier unde ajung sufletele decedaților. Morminții în cari se așează oșele părinților formară cu încetul împărăția morților, — Scheol sau Hades alu păgânilor ¹⁾. La jidovii vechi splendorea vieții zăcea de

¹⁾ Scheol sau Hades — este în vechiul Testament închipuită împărăția a morților. Ideea este încă neclară. Hades cuprinde atât Geena, locul condamnatilor, cât și „senul lui Avram“; este așa dară expresiunea generală pentru starea după moarte.

din coci. Dar cu cât deveni mai serioasă poziția popoarelor și cu cât mai puțină consună realitatea cu idealul jidovilor despre fericire, cu atât mai mult se desvoltă ideea unu transieriu pre basa unei miraculoase învieri a morților (Isaia 25. Ezech 37.). Cu însemnătatea popoarelor cresc bogăția presimțirilor lor despre viața reposaților și estinderea cultului morților. Fragilitatea pământului, demnitatea omului, dispoziția sa religioasă, amorea către deapropiele său, acești factori au trebuit încă în sufletul omului naturei se producă dorința, speranța și supunerea sigură a unei esistenți mai departe după scurta viață de dincoace. — Sufletul singuraticilor națiunii se reoglindează în credința lor despre immortalitate. În lumea păgână credința acesta dela iconile obscure a unei psychopanii [somnia alu sufletelor], ¹⁾ a unei vieți umbrase în lumea subpământescă, a unei transanimațiunii (metempsychose) ²⁾ spre scopul purgativei continuative, s'a ridicat la învățătura filosofică perfecționată a unu Plato, a cărui Phädon (despre immortalitatea sufletului) este monumentul cel mai sublim alu speranței immortalității. — După Plato sufletele omenilor nainte de intrare în corpurile muritoare s'au bucurat de contemplarea prototipelor; cu cât viața lor spirituală a fost mai lucrativă, mai deșteptă pre pământ, cu atât mai puternică este în ei dorința pentru starea de mai nainte a nevinovăției și sufletul adevăratului filosof se re'ntorce acolo nemijlocit după moarte, a celorlalți omeni mai curându său mai târziu, de după gradul demnității lor.

Spiritul practic religioș alu Romanilor se cuprinde în cuvintele lui Cicero în Tusculane: „Nime nu s'ar jertfi pentru patriă fără de marea speranță a immortalității.“

Poporul jidovesc împărtășese diametralu opiniunile grecesei despre o stare umbrasă, incorporală și deplorabilă a decedaților în lumea subpământescă (Scheol sau Hades). Moartea se consideră ca unu eveniment necesariu pentru toți omenii și-și are motivarea sa după unile locuri în dispozițiunea primitivă a creațiunii omenesci (I. Moise 18. 27.

¹⁾ Somnulu său dormirea sufletelor (psychopannhia), — însemnă starea unei esistenți de amortală (fără cunoștință sau simțire), în care sufletul se află în intermediul între moarte și înviere. — Această părere a fost condamnată deja de Tertulian (De anima 50), Eusebius (Hist. eccl. V. 37), apoi de conciliul din Lyon 1274. și după ce a mărturisit-o chiar papa Ioan XXII., la Ferrara (1438) și Florența (1439 Sess. XXV) statorindu-se ideea unei treceri imediate a sufletului evlavios în împărăția cerului. Asem. Göschel, Der Mensch nach Leib, Seele und Geist, diesselts und jenseits 1856.

²⁾ Transanimațiunea (metempsychose, și metensomatose] Seelenwanderung), — ideea, că sufletul după disolvarea legăturii sale cu corpul, trece în alte corpuri, fie mai inferioare spre penitență sau curățire, sau mai superioare spre perfecționare. — E o învățatură forte vechiă, care deja în sistemul religiunii indice și egiptice a ocupat o poziție remarcabilă. Religiunea Brahmanilor, Buddhisimul, Misteriile egiptice afirmă deopotrivă trecerea sufletelor omenesci în corpuri de animale spre penitență și curățire, din cari ele în sfârșit re'morec în stare curățită la adevărata lor mențiune. Egiptenii au călătat circulația sau călătoria acesta la 3000 de ani. Dela egipteni veni învățătura la greci, unde cu deosebire a fost reprezentată de Pythagoras. Și Plato, dar în a lui caracteristică formă mitică, a desvoltat această învățatură. În Misteriile grecilor metempsychosa a jucat o rolă mare. Și în teologia rabinică a străbătut ideea transanimațiunii, până când de biserică a fost totdeauna condamnată. Cu toate aceste în timpul mai nou se ivi isolați și în cercuri culte creștinesci [Herder, 3 Gespräche über Seelenwanderung; Schlosser, Über die Seelenwanderung, 2 Gespräche 1781, chiar în formă filosofică. Cu deosebire Lessing i-a fost forte devotat. Vezi Jürgen, Philosophische Zeitfragen, Bonn 1870 p. 345.

Iov 4. 19 etc.), după altele în păcatul omenesc (I. Moise 3. 22 s. m. 2. 17. s. m.).

Credința în o continuitate o ómenilor este o suposițiune transitorică a vechiului Testament. Orí cãtu de obscurú desépnã Psalmistulú, Ecclesiastulú și Iov icónele vieții de dincolo, de unde nu mãi este re'ntórcere (Iov 7. 9. 10. 21. Cânt. Cânt. 8. 6.), unde Ddeú nu se mãi prémãresce (Psalm. 6. 6.), unde numai este esistință (pslm. 6. 5. s. m. Iov 10. 20. s. m. 14. 7—22. 7. 11. s. m. Eccles. 9. 10.); orí cãtu de lamentabile se fie plãngerile morțilorú (II. Reg. 1. 17. s. m. 18. 33. 12. 23.); orí cum, este netãguitã deci cã israilitulú se gãndesce cu o adevãratã grózã la despãrtirea sufletulú de trupú, trebuie sã se recunóscã ca faptã, cã credința în descinderea sufletelorú decedate în Scheol a formatú unú elementú substanțialú alú ideii religioare israilite.

Ideile despre mórte sunt petrecute însã în multe locurí cu speranțe de bucurie. Despre repozarea protopãrințilorú se dice, cã ei „se adunã la poporulú lorú“ (I. Moise 25. 8. 37. 35. 49. 33), — o expresiune, care dupã interpretarea lui Christosú (Mat. 22. 31 s. m.) invól vã immortalitatea personalã.

Remarcabile sunt tradițiunile despre rãpirea lui Enoch din lume (I. Moise 5. 24), despre înmormentarea cadavrulú lui Moisi prin Ddeú (V Moise 34. 6—7) și suirea la ceriú a-lui Iliã (IV. Reg. 2.) Poporulú revelațiunii însã a avutú în timpulú juneței și bãrbãției sale o problemã istoricã mãi ponderosã de resolutú, de cãtu se fie ajunsú la elú cestiunea morții la ordinea dílei. Abia dupã disolvarea statulú theocraticú se lámuri, dupã esilú, credința immortalitãții. — Precãnd în apocrifele palestinensice opiniunea tradiționalã se continuã, pre atunci cele helenistice rezultate sub influința grecescã sunt pline de expresiuni precise despre realitatea transieriorulú și despre sórtea diferitã, carea așcéptã pe dreptii și pãcatoșii în eternitate (Iútelepc. 4. 7. s. m. 5. 1. 3. 1. 10. II. Marc. 12. 38. s. m. etc.). — Cartea lui Daniilú 12. 2. II. Marc. 7. 14 invetã clarú despre învierea morțilorú.

Șcólele jidovești sunt pe timpulú lui Christosú în cãrtã între sine despre întrebarea, cã este a-se admite dupã credința predominantã a pãrințilorú, care o representaú Saduceii, numai o simplã imaginabilã esistare mãi departe dupã mórte seú dupã credința profesatã de farisei o re'nsufletire a cadavrulú cu óse, piele și pãrú.

(Va urma).

Predicã despre beție.

Este cale, care se pare ómenilorú dréptã iarã sfirsitulú ei duce în fundulú iadulú. Pild. c. XIV v. 12.

I. Creștini! Tótã lumea se plãnge astãdi în contra necesurilorú vieții. Toți dícu, și cu deosebire poporulú nostru, cã am ajunsú timpurí grele. Dãrile sunt mari și multe, câștigulú este puținú, cele necesarie pentru traiú trebuie procurate! Tótã lumea este mãhnitã și se sbuciumã pentru cele trecãtore și pãméntesci, toți și tóte se oprescú la hotarulú acestui pãméntú de sub picioarele nóstre, mãi departe toți se parú a fi miopi. Ei, acésta cale ni se pare dréptã, înse sfirsitulú ei duce în iadú. Noi trebuie se fim chiari și sãnãtoși la vedere, se vedemú și de-aprópe și departe, și în dréptã și în stãnga și apoi se judecãm bine și cu înțelepciune.

Noi nu trebuie se privimú numai la pãméntulú acesta, ci se vedem și din colo de sfera lui, cã acolo ne aștéptã dreptulú judecãtorii.

Cu adevãrat cumcã neajunsurile sunt multe, — mãi alesú la noi — dar faptele nóstre nu parú a dovedi acésta, ci din contrã conduita nóstrã vedesce cãși cum am fi în posesiunea tuturorú fericirilorú posibile.

Recunóscemú gravitatea împrejurãrilorú, când e înse se ne medicãm ranele, toți staú în nepãsare ma cugeți a fi ajunsú la limanulú fericirei.

Când barbații cari se înteresézã de binele nostru, ni îndegetézã rãulú noi li dãmú tótã dreptatea, dar când ni-strigã: „la lucru dar!“ se pare cã nici nu audimú, nici nu vedemú.

De când me aflú în mijloculú vostru, mi-a ducú aminte, cã la tótã ocãsiunea și vremeã v'am spusú, care sunt, mijlócele cele mãi bune, pentru de a puté scãpa de nevoile veacului de față.

Vi-am spusú și v'o spunú și acum: cumcã unú mijlocú mãi de frunte este *invetãtura și iarã invetãtura!* Numãi lumina invetãturi ne va scapa și salva de aci înainte de perirea tótãlã.

Multe pãcate s'aú observatú la poporulú nostru și tóte aceste sunt numai nisce urmãri rele ale neciinței și lipsei de invetãturã.

Va fi de ajunsú de astadatã se ve aratú numai unú pãcatú care am observatú cã domnesce între voi, și care pãcatú este unulú dintre cele mãi spurcate, și care ve ruinã și nimicesce cu totulú.

Acestú pãcatú este beția cea uritã, unú pãcatú acesta care nu numai îngreunã traiulú bunú alú omulú în lumea acésta pãméntescã, ci și întunecã și timpesce mintea omulú, ca se nu pótã vedea și cugeta la mãntuirea sa sufletescã pentru împãrãția cea cãrescã. Beția încarcã pre omú cu o mulțime și de alte pãcate. Pentru acea voiescú a ve vorbi astãdi despre pãcatulú beției în înțelesulú S. Scripture arãtãndu-ve: 1) Ce este beția, care sunt urmãrile ei stricãcioase în viața acésta pãméntescã, 2) despre urmãrile ei în viața ce va se fie.

Vã rogú se me ascultați!

I.

Ce este beția? I. Creștini! Închipuți-ve unú bețivú și îndatã ve-ți cunóscce-o din însușirile lui. Nu ați vedutú cum corpulú bețivulú se înclinã și clãtinã în tóte pãrțile ca arborele lovitú de vreme? Densulú a perdutú puterea de a lupta în contra orcanulú beției și-lú pórtã cum vrea. Ați auditú absurditatea și neînțelesulú lumbi bețivulú? Dintrãnsulú vorbesce diabolulú ca din casa sa. Și apoi ați vedutú dupã acésta cum devine îmburdatú și tiritú prin tinã? Iacãlú mãi de josú decãt dobitócele.

Nu-i darã altã ceva beția, decãt: despoierea omulú de mintea, puterea și frumseța sa, și degradarea sa la o stare mãi de josú decãt a dobitócelorú. Audiți! omulú corona fapturilorú lui Ddeú, se devinã mãi de josú decãt dobitócele?!

Proroculú Davidú despre omulú fără invetãturã dice, cã: „s'a alãturatú cu dobitócele cele fără de minte și s'a asemenatú lorú;“ iar despre bețivú se va putea dice mãi multú, cãci beția rãpesce dela omú adevãrata lui noblețã. Ce rentate și rușine acésta pentru omú! Animalulú fiind fără minte, urmeadã legilorú firii rostite de Ddeú; iarã omulú fiind cu minte (rațiune), totuși calcã legea și voia lui Ddeú.

Înfiorãtore amãgire diabolescã! Care dintre tóte pãcatele póte se despoie pre omú, ca și beția, de frum-

sețele sale dăruite de creatori? Nici un păcat. Căci până când omenii treși, își au fiecare greșala sa una sau alta, după cum dăce maica noastră biserică — „că nu este om care se fie viu și se nu păcătuiască, numai Tu Dămine esci fără de păcat, — până atunci bețivul se reportă la toate păcatele, pentru aceea cu dreptate se dăce, că beția deschide porța tuturor păcatelor.

Un filosof a întrebat pe cineva odată: care este păcatul cel mai mare între aceste trei: Uciderea, adulterul și beția? Acela ar fi răspuns, cumcă uciderea. La ce filosoful enarță anecdota următoare: Cândva trăiau trei frați, cari se înțeleseră, ca se plece deodată în lume toți trei, și înainte de a pleca în lume să alăgă fiecare câte un păcat care să-lu sevrșescă și apoi la anul să se rentorne la loc, se spună urmările păcatelor. Cel mai mare alege uciderea, iar al 2 lea adulterul. Al 3-lea cel mai mic dăce: eu nu voi alege păcatul așa mare ca și voi; acele sunt prea îngroșitoare și urite. Îmi voi alege unul mai mic, beția. Aș plecat în lume se vadă de ale lor. Aș făcut tot ce a potut într-un an. La timpul hotărât revin toți trei la locul cunoscut. Încep enararea și dăce cel dintăiu: Mult am alergat decând ne-am despărțit și ori unde am încertat se ucidu nu mi-a succes. Câte odată au fost inimicii mai mulți și nu am cutedat se încercu fapta, câte odată nu-mi erau locurile favorite, de altădată încercând fapta abia am potut se-mi scapă viață bătându mă alți pre mine. În fine am fost chiar prins și aruncat în temniță de unde abia am esit.

Al doilea continuă în următorul mod: eu de asemenea nu am fost mai norocos, căci parte nu aveam ocaziune, parte nu eram dispus pentru păcat, și când odată realisasem păcatul mi-am luat partea care nu o mai dorescu nimeru.

Vine în fine al 3-lea și se vaieră cu cuvintele aceste: vai și amar de mine frați mei! eu vi am dăsu că nu-mi voi alege păcatul așa mare ca ale văstre, și iacă eu le am comis ale văstre amendoru. Mă-am îmbetat și mi-am perdut rușinea și am comis adulteru (curvia). Prin cărcime mi s'a dat ocaziune la tot felul de păcate blăstamate și urite. Din blându am devenit turbat, bătăsu ba chiar am și ucisu, nesciind ce facu în beție. Sufletul meu este îngreniat cu tot felul de păcate. Iată sum cel mai păcatos.

După aceste dăce filosoful: veți amice că beția este un păcat mai mare decât cele două, căci până-ce cei doi primu nu-au putut comite nici păcatele alese de dănsi, până atunci bețivul le-a comis ambele păcate, și încă și altele mai multe.

Anecdota acesta învederează uriciunea păcatelor și arată cu adevărat cumcă beția face lo u și altor păcate, dă intrare liberă la toate cugetele înfiortore și urite.

Prin bețură, patimile trupului se redică preste minte și o întunecă, diavolul intră în inima omului și comandă simțemintele și cugetele și limba omului după placu. Bețivul injură vorbește toate îmbălăciunile. La cea mai mică atingere din afară devine nebun, turbat, rineșce ca fiara cea mai infuriată. Și omul în această stare trebuie se păcătuiască.

Bețivul se înduplecă la ori ce faptă necuviinciosă, ia parte la tot felul de rele, se sfădeșce,

se certy, se bate, omoră, fură, umblă la judecări, se încercă în pire, pierde timpul, pierde frumșea, pierde omenia, în fine devine urit și părăsit de toți. Pentru aceea se întreabă și sfătuesce înțeleptul Solomon dăcându: „Cui este vai, cui sunt gâlcevi, cui judecări, cui necăduri și sferi, cui sdobiri îndedaru? cui sunt ochii urduosi, au nu celor ce întârdia pe la birturi și celor ce pădescu unde se facu ospete? Nu vă îmbetați, ci umblați cu omeni drepti și vorbiți la preumblări, că de te vei uita cu ochii tăi spre carne și păhare, vei umbla mai gol ca pilugul, și apoi vei fi precum se temu de cel mușcatu de șerpe.“ (P. c. XXIII. v. 29—32).

Nici un păcat nu-și are urmările sale așa aspre și repeși în lumea acesta, cași păcatul beției. Unele păcate nu se pedepsescu numai după trecerea omului din lumea acesta, dar beția își are respata sa sigură atât în lumea acesta pe dă ce trece tot mai aspră, cât și după mörte în lumea cea vecinică. Bețivul își perde averea, mintea, sănătatea și puterea și perșindu aceste pierde omenia și încrederea înaintea tuturor.

Bețivul ruină fericirea familiei sale neputându-o sustinea din cauza sëraciei. Inmulțesce sëracia și nemernicia în lume prin generațiuni infectate, corupte, timpe și hăbăuce. În fine își perde omul totă nobleța și atunci devine făptura cea mai ticăloșă și mai miseră. Stricăciunea acesta a beției o dovedesce și un filosof mare Bacco de Verulan dăcându: Tote fărădelegile ce se sevrșescu pre pământu nu strică atăta neamului omenescu și nu pustiescu atătea averi și bogății cași beția.

Beția este cea mai periculosa patimă și are urmările cele mai teribile, pentru că până când omul dela unele păcate — dacă are tăria și voință — se pöte reținé pe câtu timpu voiesce să se opună, până atunci de beția dacă se deprinde cineva cu ea nu se pöte părăsi de dănsa numai odată cu mörtea. Bețivilor le potemu dăce cu adevărat cumcă: „Este cale care omenilor se pare dreaptă. ară sferșitul ei duce în fundul iadului“ (P. c. XIV. v. 12).

Din aceste se potu pricepe chiar urmările stricăciose ale beției și se pöte vedé lămurit, că beția îngrenia traulu omului în lumea acesta, ba ce este mai mult, timpesce și puterile sufletesce ale omului și le mărginesce ca se perdă totă harnicia de a lucra pentru mântuirea sa în împărția cea cerescă, despre ce voiu vorbi în partea

II.

Santa scriptura dăce: că de veți vieți după trup veți muri, iară de veți omori cu duchulu faptelor trupului veți fi vii.“ (Rom. 8. 13.) Totu omul are se möră odată, dar nu mai trapesce, însă celu ce viețuesce după trupu adecă satisface poftelor trupului va muri și sufletesce adecă își va perde sufletu sêu și se va face vrednicu muncei de veci și ca atare va fi pierdut în totdeauna pentru împărția lui Dnedșu.

Ori ce păcate ar comite cineva, nu pöte se trăiescă mai mult după trup decât bețivul. Bețura provocă simțurile, atită sângele și dă naștere poftelor uriciose ale trupului. Aceste pofte timpescu în om simțurile cele nobile și de bună cuviință ca se nu priedpă ce este bine și frumos. Diavolul cërca ocaziune bivevenită de a intra în inima omului spre alu îndemna ca se calce și se batjocurescă legea cea sântă alu Dnedșu. Legea cea mai sântă a bețivului

este a trăi după plăcerea trupului, și „celu ce cunoște și cugetă trapesce este inamicul lui Dneđu” după cuvintele Apostolului Pavelu (Rom. 8. 7.) Totu acestu Apostolu dice mai incoale: „Iar poftele trupului arătate sunt care sunt: preacurvia, curvia, neurăția, fapta de rușine, slujba idolască, farmecile, vrăjile, cerțele, urficiunile, mâniile, gâlceville, înderetniciile, împarecherile, pismele, uciderile, bețiile, și astea vespunū că cei ce facu acestea împărăția lui Dneđu nu o vorū moșteni.” (Gal. 5. v. 19—20). Din aceste cuvinte ale S. Apostolu se vede că beția este unū peccatū dintre acelea care închidū împărăția lui Dneđu dinaintea omenilor și de acēsta se nu ne mirămū, căci ea este mama tuturorū rēutățilorū. Și dacă sunt edeverate învățaturile ddeesci care ne spunū acele sante cuvinte, atunci bețivii vorū fi cu deosebire acēla cărora li-se va dice la judecată: depărtați-ve dela mine. „cāci voi sunteți din tatā drăcescū, și vreți a lucra după pofta tatālui vostru.” (Ioan 8. 44).

Omulū înbētatū de puterea otrăvitoare a beuturēi uitā de sine și de Dneđu. Aū nu beutura nebuni chiar pe Imperatoarele Irodū, că pentru unū jocū a unei fete desfrēnate, aū luatū într'o tipsiā capulū Mergătoriului înainte. „Intre veselii și îmbuibare, vine o fatā frumōsā, darā fără rușine, saltā, jōcā înaintea boerilorū și alui Irodū, îi uimesce și-i seduce, și cu nebuniile sale face pe Irodū se calce legea lui Dneđu și a firii. Cu învățurile meșteșugite ale sale farmecā inima imperatului, i torturā consciința și ochii ca se nu își vedā nelegiuirea în care vrea să cadā. Așa îndēmnā pe Irodū se omōrā pe sfeșniculū celū însuflețitū, ca se nu vadā fărădelegile și faptele urite și spurcate ale mumei sale. Cu puținī pași rumpe cumpēna dreptății și face se cadā severatū capulū S. Ioanū botezătorului.” Irodū de nu era cuprinsū și învinsū de sātana în beaturā nu ar fi făcutū se cadā jertfā proroculū celū mai mare plăcerei unei fete nebune. Înșā nici o faptā fără resplatā, căci Dneđu a pedepsitū pre Irodū în lumea acēsta perđindu lū dimpreună cu Irodiada în temniță, iarā în cealtā lume se dede pre sine muncilorū celorū de veci.

Toți aceia cari, parte nu împlinescū legea și voia lui Ddeđu în lumea acēsta, parte nu numai că nu le împlinescū, dar se și opunū de adreptulū rēnduelilorū ddeesci, și comitū faptele cele mai urite față de sine, față de aprōpele și față de Dneđu dicū: toți aceia se facū vrednicī de munca de veci. Acestia se dicū cumcā traiescū fără Ddeđu în lumea acēstā, și le putemū dice cu dreptulū Iovū: „Oare odrasleșce păpura de baltā, ore creșce trestia fără de apă? Verde fiindū fără se se taiā, se usucā înaintea tuturorū arborilorū, așa este cursulū tuturorū celorū ce uitā pre Dneđu.” (c. 8 v. 11—13).

Deci din predica mea de ađi despre beție se pōte bine înțelege că câte reutați causēzā beutura. Cei bețivi înzedarū se vorū plānge în contra necasurilorū și greutățilorū de astāđi, căci densiī facū tōtā viață și traiulū mai rēu. Sunt nefericiți atātū în lumea acēsta, cātū și în cealaltā, ce va se fi după mōrte.

Așa darā „Tredți-ve cei beți și plāugeți (Ioilū 1. 5.) Îndreptați vē faptele vōstre, pocăiti-ve și vē întorceți din calea perirei, drepte faceți cărerile picioarelor vōstre. Luminați-ve cu învățaturile cele mauturoare ale legi creștineșci, că cu cātū le veți canōște mai multū acelea, cu atāta vē veți apropia mai multū de desevirșire și fericire. Până când neamulū nostru va ținea totū de beaturā, ne vomū

stinge de pre față pamēntului cu timpū ca flōrea bātută de vēntulū de tōmnā, și nu va mai sci nime nici de numele nōstre. Se ne lāpedāmū de sātana și de tōte lucrurile lui și de tōte slujbele lui. Cei ce s'aū deprinsū în beaturā să se părăsēcā de ea, iarā cei ce aū statū încă nevātamați se se ferēcā de acea unealtā a diavolului. Avemū medicinā în contra acelei bōle epidemice, sātana biserica și școla. Se le cercetāmū după trebuința aceste două, așa vom fi binecuvētați în veci. Aminū.

Iustin Bogdanū, paroch.

Bibliografie.

„DANTE ALIGHIERI. *Divina Comedia. Infernul.* Traducere de pre original de Dōmna Maria P. Chițu. Cu portretulū lui Dante după Giotto, textul original, note și notițe din diferiți comentatori. Craiova (România) tipografia Samitea. 1883. Prețul 6 lei (2 fl. 80 cr.)

Acesta este titlul unei publicațiuni literare apărută de curēnd în limba romānescā, sublīma inspirațiune a clasiului poet italian, *Divina Comedia* a lui Dante! Salutām plini de fericire inceputul pentru întroducerea geniului italian în căminul familiei romāne și aducem mulțumirile și recunoștința nōstrā nobilei auctōrei, carea a conceput fericita ideea, de a transpune în limba nōstrā naționalā neimitabilā operā a lui Dante. Traducerea romānescā este făcutā în prosā, urmatā de textul original, cea ce ridicā mult valōrea operei, pentru cei ce aū înlesnirea de-a ceti în original pe Dante. Dar pe lângā valōrea sa internā cartea are și meritul gustului și eleganței tipariului, ceea ce face onōre librăriei Domnului Samitea. Recomandānd acēstā carte publicului cetitor cu tōtā căldura, totodată anunціam că s'a pus sub tipar și volumul al II *Purgatoriulū*, după care va urma al III-lea: *Paradisulū*.

Plevnād. (Grivicza bevētele) Drāma egy felvōnāsban. Irta Sion Gyōrgy, a romān tudomānyos akadēmia rendēs tagja. Forditotta Goldis János, k. főgym. tanār, a romān tudomānyos akadēmia levelezō tagja. Arad 1883. Nyomatott Gyulai Istvānnāl.

Sub titlul acesta părintele protosincol I. Goldis, cunoscutul auctor al broșurei „A romān nyelv latinsāga” a transpus în limba magiarā frumōsa scriere dramaticā a Dluī G. Sion, despre ocuparea Grivitei.

Broșura ce anunціam de și în formā este micā, de 50 pagine numai, în fond însă, și după cuprinsul seū, ea este mare, căci descrie faptele eroice a le bravilor romāni la Plevna, și amorul de patrie al romānului. Ideea auctorului „Latinității limbei romāne” de a proba latinitatea romānului nu numai prin limba, ci și prin eroismul și virtuțile sale militare și patriotice, negreșit este forțe nimerită, și noi igratulām din inimā dorind ca să-l vedem debutānd cāt mai des pe acest cāmp de onōre!

Vezérfonal a vilāgtörtēnelemhez. Irta Varga Otto tanār. Budapest 1883. Franklin társulat; ára 1 fl.

Acesta e titlulū unui manualū micū de istoriā, apărutū în a. c. lucratū cu multā istețime și cunoscința de lucru de numitulū profesorū localū din Arad, care opū meritā tōtā atențiunea acelor cari propunū seū cetescū cu plăcere istoria universalā. Se deosebesc opūșorulū acēstā de alte compendii scumpe și cātē de 1—3 tomuri voluminōse de acēstā materiā;

putemă dice, că opulă, de și e mică, conține și aceea ce de regulă lipsește din manualele de istorie la noi întrebunțate; anume pre lângă ideile conducătoare ale evenimentelor istorice, pune în evidență continuă și progresul culturală. Este enararea cea mai simplă a evenimentelor, pre care însă autorulă astfel le grupază, ca ele de sine se arate ideile conducătoare și progresulă în cultură. Nu descrie evenimentele istorice în detaliu, ci face numai scheletonulă acelora în propusețiunii scurte.

Dar apoi cu atăta mai acurată desfășură însemnătatea evenimenteloră delinuate și ideile conducătoare, și ca ele să nu trecă neobservate, sunt culese cu litere curvise.

Acest manuală dară astfel e compusă, că cei ce încă n'au studiată istoria universală, cu greu îi potă înțelege, pentru că nu potă cuprinde deplină întâmplările amintite în liniamente scheletone; dar cu atăta mai sigură e succesulă întrebunțării pentru aceea, cari cunoscă celă puțină din compendii evenimentele seuri cari la cetirea opuriloră istorice mai voluminoase ușoră rețasescă în labirintulă evenimenteloră, și ară voi să aibă conspectulă chiară despre evurile singurateice și despre întregă.

În deosebă să pôte întrebunța cu folosă în școlă la repetițiunii, ca ajutorulă la recapitularea celoră învătate; dar și la propunere, încâtă acelea ce conține manualulă pe scurtă sunt a se completa cu explicările profesorulă. Manualulă e bună în asemenea măsură, pentru elevă că și pentru profesoră: elevulă capetă ună manuală mică și efină, profesorulă nu are să și bată capulă cu abrevieri și facere de estrese, ci după cum i permite timpulă, are numai se completază verbalmente părțile delinuate în carte, prin ce totodată are ocaziune să dovedescă, că profesorulă nu e de prisosă.

Recomandămă cartea aceta tuturoră celoră ce voescă a studia, și a propune cu succesă istoria, ér cu deosebire celoră ce se pregătescă la esamenulă de maturitate.

D i v e r s e.

* S. Sinodulă al bisericei autocefale ort. române e este convocat în sesiune de toamnă pe 13. Oct. a. c.

† Necrolog. O seire privată ni anunță pierderea meritosulă barbat *Sigismund Borlea*, din Baia de criș, fost deputat dietal pururea zelos și inflexibil apărător al drepturiloră poporului român. Fie-i țărina ușora și memoria binecuvântată!

* Colecte pentru seminarulă din Arad. Cătră colectele publicate până aci au mai intrat: dela Ususeu protopopiatulă Lipovei în prețulă bucateloră colectate: 21 fl. 58. cr. Ases. cons. Petru Anca, parochă în Măerele Timișorii a administrat 71 fl. 40 cr. la care a contribuit: Petru Anca de astadată 20 fl. Ioană Munteană 2 fl. Petru Mușu învățatorulă 5 fl. George Bogdană 2 fl. Stefană Susană 1 fl. Chirilă Pera 50 cr. Maximă Radu 50 cr. Gligoră Tărană 50 cr. Constantină Marariă 50 cr. Teresia Stanovică 1 fl. Emilia Ioanovică 1 fl. Vasilie Argintariă 1 fl. Vasilie Bugariă 1 fl. Milană Covăsală 1 fl. Ioană Sebeșană 1 fl. Pavelă Micșană 1 fl. Iova Nediciă 1 fl. Iosifă Martină 50 cr. Lazară Doboșă 1 fl. Stefană Toth 1 fl. Pavelă Olariă 1 fl. Simeonă Olariă 1 fl. Petru Rotariă 1 fl. Constantină Unipană 1 fl. Alexandră Iacobă 1 fl. Elena Dehe-

leauă 40 cr. Maria Stanovică 1 fl. Petru Unipană 1 fl. Iliă Barbă 1 fl. Nicolău Todorescu 1 fl. 50 cr. Elena Ciobană 2 fl. Iacobă Mariană 2 fl. Pavelă Pisciă 3 fl. Chirilă Bogdană 2 fl. Dimitrie Ioanovică 5 fl. Andreiă Babiciă 1 fl. Sava Ciacovană 1 fl. Costă Mihailovică 2 fl. Andreiă Unipană 1 fl. Clericulă Ioană Evuțană ală treilea rëndu de colectă cu 166 fl. 96 de cr. Preotulă Georgiă Stoaia din Cuiediă a colectat 70 fl. 30 cr. Comuna S. Saldabagiă a votat dela biserică 100 fl. Comuna Secusigiă a platit din ofertă 50 fl. D. ū advocatū Manuilă Ungureană din Timișora a trimis 251 fl. la cari au contribuit: Manuelă Ungureană, advocatū în Timișora 50 fl. Stefană Adamă advocatū în Timișora 10 fl. Paulă Rotariă advocatū în Timișora 30 fl. Nicolău Coșariă asesoră orfanală în Timișora 20 fl. Pascu Milu telegrafistă în Timișora 5 fl. Iuliă Stancea profesoră în Timișora 5 fl. Nicolae Dragană, controloră Timișora 5 fl. Damiană Dragonescu secretariă ministerială în Budapesta 5 fl. Toma Belă telegrafistă în Timișora 5 fl. Mihailă Nediciă telegrafistă în Timișora 5 fl. Marcu Barbu telegrafistă în Timișora 10 fl. Ioană Andreieviciă telegrafistă în Timișora 5 fl. Vincențiă Adamă oficiană în Timișora 5 fl. Trifonă Gaiță notariă în Giladă 10 fl. Ioană Teodorovică comandantă militară în Timișora 10 fl. George Popă perceptoră în Timișora 5 fl. Pavelă Adamă inspec. în Timișora 10 fl. Eutimiă Ciobană telegrafistă în Timișora 5 fl. Dr. Ioană Darabantă advocatū Vinga 5. fl. Valerie Cumană farmacistă în Timișora 1 fl. Ioană Miulescu administratoră protopresbiterală în Ciocova 2 fl. Aurel Drăgană învățator în Gilad 2 fl. Chirilă Opreană paroch în Gilad 3 fl. Vincențiă Popă advocat în Jebel 10 fl. Coriolan Bredireană advocat în Lugosu 2 fl. Fabius Rezei advocat în Lugosu 5 fl. Emil Babeș adj. advoc. în Timișora 5 fl. Ioan Nicolaevică învățator în Mehală 2 fl. Moise Doboșan în Mehală 2 fl. Ignăț Lillin în Mehală 2 fl. Sima Marinceu în Mehală 1 fl. Sima Rotar în Mehală 50 cr. Constantină Hadzi 1 fl. Stefan Istok 50 cr. Ioan Rotar în Mehală 1 fl. Andrein Obăgean în Mehală 2 fl. Ioan Bandu în Mehală 1 fl. Pavel Magdi 2 fl. George Magli 1 fl. Clericul Filip Teaha cu colecta din comuna V Sohol a administrat 15 fl. Dnul Iulian Drăgan silv. la facultatea din Șemnit a trimis 12 fl. 10 cr. la care a contribuit colectantele Drăgan 3 fl. Dr. Marki Săndor profesor, Kallosi I. Vasarhely J. și Vasarhely Antal din Arad câte 1 fl. Nicolău T. Radu 60 cr. Petru Lucai, Ioan Guguian, Dimitrie Moldovan, Corneliu Pelle, Aurel Popescu, Damian Anca, Liviu Marțian, Ioan Deac și Francisc Besan toți silv. la facult. din Șemnit a contrib. fiecare câte 50 cr. Dela fruntașii nostri din Semlacă, au încursă până acuma 141 fl. 60 cr. și anume: dela Sânta biserică 50 fl. dela preoți 30 fl. dela Dnii. Grigorie Giulană, preș. com. parochială 10 fl. dela Nicolae Giulană v. preș. corului 10 fl. Grigoriă Roșă, învăț. 5 fl. Lazar Ionescu, învăț. 5 fl. Tită Guleșă economă 5 fl. Sigismundă Railă, notariă com. 3 fl. Carol Ritter, tutoră orfan. 2 fl. Georgiă Hertegă, economă 2 fl. Grigoriă Căluseriă, economă 1 fl. Petru Capra, economă 1 fl. Grigoriă Roșă economă 1 fl. Demetriă Amarescu economă 1 fl. Nicolău Verișană episcopă 1 fl. Atanasiă Gală 1 fl. Lazară Istiniă economă 1 fl. Teodoră Ionuțășă economă 1 fl. Teodoră Gală economă 1 fl. Georgiă Istiniă economă 1 fl. Teodor Guleșă economă 1 fl. Savu Moșă economă 1 fl. Georgiă Verișană 1 fl. Adam Șefer jude comunal 40 cr. Iliă Pescariă 50 cr. Stefan

Bozian 50 cr. Emanuil Moldovan Faur 50 cr. Teodor Giuta 50 cr. Teodor Mermeze 50 cr. Georgiū Verișan 70 cr. Dela mai mulți credincioși 3 fl. Dela comuna Sacadat prin preotul Teodor Tarău s'a colectat 20 fl. Din comuna Giriș s'a colectat prin preotul Damaschin Serb 39 fl. v. a. Carora tuturor din partea Prea Sântiei Sale, li se esprime adença mulțemită pentru aceste ajutore binefăcătore. Arad 15/27 Oct. 1883.

Ignatiū Papū, m. p.
secretariū consist.

* **Necrologū.** *Catinca Ardeleanū* din Virișmortū, în etate de 15 ani, în primăvera vieții sale, ruptă de nemilōsa mōrte dela sinulū maiceī sale iubitōre, — Duminecā în 9 Octobree fu petrecutā la loculū de odihnā. Coșciugulū ce cuprindea în sine remășițele repositēi udatū cu lacrimile fierbinți ale duiōșilorū părinți. Magdalena și Irimie Ardeleanū; moșulū și buna, Stefanū și Sofia Bordoșū și unchiulū Stefanū Bordoșū, după sfirșirea actului religiosū fu depusū în cimiteriulū bisericeī de acolo. Binecuvēntatā fiețrīna și vecinicā pomenirea.

Concurse.

Pentru deplinirea postului de Capelanū din *Ciclova-romānā* Comitatulū Caraș-Severinū protopresbiteratulū Bisericeī-albe, prelāngā neputinciosulū parochiū M. O. D. Ioane Petrovicin, se escrie concursū cu terminū până în **23 Octombree** 1883 c. v. în care ȋiuā va fi și alegerea.

Alegāndulū capelanū are ase bucura : a) Birulū preotescū în naturā a treia parte. b) Din ștōla usuatā iarāși atreia parte c). Și în fine din sesiunea parochialā din așa numitele locuri „morminți și Periși (Vraniuțul sec) asemenea atreia parte.

Doritoriī de a ocupa acestū postū de capeleniā suntū avisați ași trāmite recursele lorū bine instruate prescrișelorū statut. org. bis. și regulamentulū pentru parochiī On. Comitetū par. la adresa Prea On. D. Iosifū Popovicū Prototpresbiterū în Iamū celū multū până în 20 Octombree 1883 c. v.

În fine recurenții cari voescū a ocupa acestū postū de capeleniā suntū poștiți ase presenta în s. bisericeā în vre-o Duminecā seū sērbātōre de ași areta desteritatea în cantū și oratorie.

Ciclova rom. 29 Maiū 1883.

Comitetulū parochialū.

În conțelegere cu P. O. D. protopresbiterū **Iosifū Popovicū.**

Pe basa ordin. consistoriulū Caransebeșianū Nr. 249 s. pentru ocuparea postului de adiunct, la șcōla gr. or. din *Barbosū*, în protop. Lugoșulū, cuttulū Caraș-Severinū, se escrie concursū cu terminū până la **26 Octombree** vechiū a. c. în care ȋiuā se va ține și alegerea.

Emolumintele sunt : 200 fl. v. a. salariū anualū, 20 metri de lemne din care are ase încālđi și șcōla, 5 fl. scripturistica. 10 fl. pentru conferințele învēțătoreșcī și cortelū liberū cu grādinā de 1/2 jugerū.

Recursele au a-se adresa catrā on. comitetū parochialū gr. or. în *Barbosū* și a-se espeda Pré On. D. Georgiu Pesteanū protopp. în Lugoș.

Comitetulū parochialū.

În conțelegere cu D. protop. și inspectorū școlarū.

Pentru deplinirea postului de învēțătōriū la șcōla confesionalā din *ostelū*, protopopiatulū Hāsiașulū, — prin acēsta se escrie de nou concursulū, cu terminulū pe **13/25 Noemvree** 1883.

Emolumintele sunt : 201 fl. bani gata ; 15 meți grān, 15 de cucuruzū, 2 jugere pāmēntū estravilanū, paușalū 8 fl., pentru lemne din cari se încālđesc și șcōla 30 fl., cortelū liberū cu grādinā de legumi.

Recursele ajustate conformū stat. org. și §. 6 art. XVIII. 1879 și adresate Comitetulū parochialū, sā se trāmitā părintelū protopopū Georgiū Creciunescu în Belincz p. u. Kiszetó ; avēndū recurenții în vre-o Duminecā orī sērbātōre, a-se presenta în bisericeā, spre ași arēta desteritatea în cāntare și tipicul bisericescū.

Cei deprinși în arta musicalā, încāt sā pōtā instrui și conduce corulū vocalū deja esistente acolo, acela vor avea preferință.

Comitetulū parochialū.

În conțelegere cu mine : **G. Creciunescu**, prot. și inspect. de șcōle.

Concurs pentru ocuparea postului de suplinte învēțătoreșcū pre lāngā neputinciosulū învēțătōriū Ignatie Mihailovicū din *Sașca-romānā*, protopresbiteratulū Bisericeī-albe, comit. Caraș-Severin amēsuratū părintesceī Ordināțiunī Consist. dto. Sept. 1883 Nr. 463 Școl. se escrie concursū cu terminū **până în 30 Octombree** 1883 st. v. în care ȋiuā va fi și alegerea.

Emolumintele și salariulū învēțătoreșcū : a) bani gata 300 fl. v. a. b) Șese orgii de lemne pentru învēțătōriū. 48 fl. c) Patru orgii lemne pentru șcōlā 32 fl. d) Paușalū pentru scripturistica 8 fl. e) Spesele conferinționale 10 fl. f) Pentru curățirea șcōlei 6 fl. g) două jugere pāmēnt arātōriū, o grādinā întravilanā de 600 □ estravilanā iarāși de 600 □ și cuartirū liberū — din care salarū are a-se bucura neputinciosulū învēțătōriū numai de 100 fl. pe fie-care anū, — iarā celalaltū rēmāne tot alegāndulū suplinte învēțătoreșcū.

Doritoriī de a ocupa acest post de suplinte învēțătoreșcū sunt avisați ași trāmite recursele lorū bine instruate conform stat. org. și regulamentulū pentru învēțătōrii Oficiulū protopresbiteralū din Jam celū multū până în 25 Oct. 1888. st. v.

Sașca-rom. 29 Sept. 1883.

Comitetulū parochialū.

În conțelegere cu : **Iosif Popovicū**, protop. tract.

Edictū.

Maria Pantigū din Valea-mare protopresbiteratulū Pesteșulū Cottulū Bihar carea de 12 ani și-aă părăsitū pe legiuitulū seū bārbatū *Mihaiū Barzu* tot-deacolo cu necredință, — fără a-se sci ubicațiunea ei prin acēsta se citēzā ca în terminū de unū anū și o ȋiuā sā se presente de naintea subsemnatulū scaunū protopresbiteralū, ca forū matrimonialū de prima instanțā, căci la din contra și în absența ei se va pertracta și decide procesulū intentatū contra ei.

Datū din ședința scaunulū protopresbiteralū alū Pesteșulū ca forū matrimonialū de I-a instanțā ȋinutā în Alesdū la 2 Iuniū, 1883.

Teodorū Filipă
adm. ppscū ca președ.